

Pöytäkirja

2.4.2024

 VN/29701/2023
 VN/29701/2023-VM-20

Yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen ja toiminnan kehittämisen parlamentaarinen neuvottelukunta; kokous 2/2024

Aika	Tiistai 2.4.2024 klo 9.30–11.30
Paikka	Eduskunta, kokoushuone A-kabinetit 1&2
Jäsenet	<p>Laura Huhtasaari, Perussuomalaisten eduskuntaryhmä, puheenjohtaja Tere Sammallahti (Lahdenperän sijainen), Kokoomuksen eduskuntaryhmä Jeena Räsänen, Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä Hilka Kemppi, Keskustan eduskuntaryhmä Inka Hopsu, Vihreä eduskuntaryhmä Minja Koskela, Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä Mikko Ollikainen, Ruotsalainen eduskuntaryhmä Mika Poutala, Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä Harry Harkimo, Liike nyt -eduskuntaryhmä</p>
Pysyvät asiantuntijat	<p>Rosa Meriläinen, Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry Vertti Kiukas, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry Minna Mäenpää, Suomen Hippos ry Ilmari Nalbantoglu, Suomalaiset kehitysjärjestöt Fingo ry Anna Munsterhjelm, Suomen nuorisovaltuustojen kattojärjestö Allianssi ry Toni Ahva (Susiluodon sijainen), Suomen Olympiakomitea ry Sami Syrjämäki, Tieteellisten seuran valtuuskunta</p>
Sihteerit	<p>Tuula Lybeck, valtiovarainministeriö Leena Rantala, valtiovarainministeriö Mari Karikoski, opetus- ja kulttuuriministeriö Hannu Tolonen, opetus- ja kulttuuriministeriö Carita Murto, sosiaali- ja terveysministeriö (STEA) Tuija Laukkanen, maa- ja metsätalousministeriö</p>

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
 +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.vm@gov.fi

ESITYSLISTA

1 Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja olivat poissa. Tuula Lybeck avasi kokouksen ja kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Minja Koskela.

2 Läsnäolijoiden toteaminen

Puheenjohtaja totesi läsnäolijat.

3 Esityslistan hyväksyminen

Päätös: Hyväksyttiin 26.3.2024 päivätty esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

4 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Päätös: Hyväksyttiin 19.2.2024 päivätty pöytäkirja. (Liite 1)

5 Kokonaiskuva yleishyödyllisille yhteisöille 2023 maksetuista avustuksista

Tuula Lybeck esitteli vuonna 2023 maksettujen valtionavustusten tiedonkeruun alustavia havaintoja.

Tiedot on kerätty neuvottelukunnalle esitetyn suunnitelman mukaisesti vuonna 2023 yleishyödyllisille yhteisöille maksetuista valtionavustuksista hyödyntäen valtion keskikirjanpitoa, valtion talousarviota ja valtion tilijaottelua.

Valtiokonttorin analysointi- ja raportointipalvelu on laatinut luonnoksen VM:n toimeksiannon mukaisesti. Neuvottelukunnalla on ollut mahdollisuus etukäteen käydä tutustumassa raporttiluonnokseen.

Käytiin asiasta keskustelu, jossa neuvottelukunnalta toivottiin evästyttä jatkovalmisteluun. (Liite 2)

Raporttiluonnosta pidettiin hyvänä. Kiinnostusta herättivät erityisesti eduskunnan jakamien joululahjarahojen sekä nimetyille saajille talousarviossa kohdennettujen avustusten osuudet kaikista valtionavustuksista. Niistä toivottiin tarkempia tietoja ja myös keskustelua niiden tarkoituksenmukaisuudesta. Kysyttiin myös, kuinka paljon eri momenteilta on maksettu valtionavustuksia samantyyppisiin tarkoituksiin. Näihin asioihin palataan neuvottelukunnan seuraavassa kokouksessa.

Esille nostettiin kysymys, kohdentuvatko leikkaukset järkevästi, jos ne kohdennetaan vain muutamille hallinnonaloille ja vain osaan yleishyödylliseen toimintaan menevistä avustuksista.

Aineisto herätti keskustelua myös valtionavustusten käytön seurannasta ja vaikutusten arvioinnista. Miten valtionavustusten käyttöä seurataan, jotta avustukset menevät tehokkaaseen ja hyödylliseen käyttöön. Avustusten käytön seurantaan liittyvät toimintatavat vaihtelevat eri hallinnonaloilla. Esillä oli myös pohdinta siitä, kuinka paljon hallinnollista taakkaa käytön raportointi aiheuttaa vai pitäisikö seurannan perustua enemmän luottamukseen.

Sihteeristön edustaja kertoi, että tällä hetkellä Tutkiavustuksia.fi-palveluun kertyy ainoastaan perustietoa avustusten kohdentumisesta (mm. saaja, määrä, käyttötarkoitus ja alueellinen kohdentuminen). Valtiovarainministeriössä on pohdinnassa, olisiko perusteltua lisätä kerättävien ja julkaistavien tietojen määrää. Tuotiin esille toive, että tieto avustuksilla aikaansaatavista asioista tulisi olla tarjolla mutkattomasti.

Myös järjestöjen oman varainhankinnan roolista keskusteltiin. Puheenvuoroissa tuli esiin mm. järjestöjen perustehtävän vaikutus varainhankintaan. Esimerkiksi teattereissa toimintaa on mahdollista rahoittaa lipputuloilla, mutta monessa yleishyödyllisessä toiminnassa ei ole tarkoituksenmukaista myydä mitään. Varainhankinnan osalta ongelmaksi nähdään, että järjestelmä ei kannusta siihen ja se on mahdollista

vain isoille valtakunnallisille järjestöille. Yhtenä keinona tuotiin esille, että säädösmuutoksilla varainhankinnan mahdollisuutta voisi laajentaa.

Saadun palautteen perustella raporttiluonnosta tarkennetaan ja esitettyihin kysymyksiin pyritään löytämään vastaukset.

Päätös: Merkittiin käyty keskustelu tiedoksi.

Liite 2: Alustavia havaintoja yleishyödyllisille yhteisöille v. 2023 maksetuista valtionavustuksista

Minja Koskela ja Hilikka Kemppi poistuivat kokouksesta.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Mikko Ollikainen.

6 Kokonaiskuva valtionavustuksilla aikaansaataavasta toiminnasta

Tuula Lybeck esitteli suunnitelman toimenpiteistä, joilla neuvottelukunnalle pyritään muodostamaan kokonaiskuva valtionavustuksilla aikaansaataavasta toiminnasta eri toimialoilla.

Käytiin asiasta keskustelu, jossa neuvottelukunnan toivottiin tuovan esille näkemyksiä tiedontarpeista sekä neuvottelukunnan seurantamittareista. (Liite 3)

Käytiin keskustelua leikkausten vaikutuksista yleishyödylliseen toimintaan [KANEn selvityksen](#) pohjalta. Selvityksen mukaan hallituksen suunnittelemat avustusten leikkaukset uhkaavat rapauttaa vapaaehtoistoimintaa ja heikentää demokratiaa. Keskustelussa tuli esiin vaikeus arvioida vaikutuksia, koska mm. sote-järjestöjen osalta suurimmat leikkaukset kohdistuvat vasta 2027 vuoteen eikä tässä vaiheessa vielä tiedä, mihin leikkauksia kohdennetaan.

Käytiin keskustelua sekä tarpeesta että mahdollisuudesta kerätä asiantuntijoiden ja hallinnonalojen kautta tietoa avustetun toiminnan arvioinnista ja vaikuttavuudesta.

Mittareiden asettamisesta esitettiin erilaisia näkemyksiä. Pohdittiin, mitä hyötyä voisi olla yhteisten mittareiden käyttöönotosta. Tuotiin esille, että koska avustettava toiminta on niin monimuotoista, yhteisten mittareiden määrittely voi olla vaikeaa.

Työntekijämäärää tai vapaaehtoisten määrää seuraamalla voisi saada pitkällä aikavälillä mielenkiintoista seuranta-aineistoa muutoksista, mutta valtionavustuksille asetettujen tavoitteiden näkökulmasta yhteisten mittareiden laatiminen ei tuntunut tarkoituksenmukaiselta, koska mm. työntekijöiden määrän kasvattaminen valtioavustuksilla ei voi olla toiminnan tavoite, koska työntekijöiden tarve syntyy toiminnan tarpeen kautta. Kaikissa toiminnoissa ei myöskään ole vapaaehtoisia mukana ja osa avustettavasta toiminnasta kohdistuu vapaaehtois- ja vertaistoimintaan ja osa ammattimaiseen toimintaan.

Eri hallinnonalojen ja järjestöjen keräämään tiedon hyödyntämistä valtionavustustoiminnan vaikuttavuuden arvioinnissa koetaan tarpeelliseksi selvittää jatkossa. Järjestöissä vaikuttavuustiedon keräämistä on tehty suhteessa järjestön omalle toiminnalleen asettamiin tavoitteisiin sekä eri hallinnonalojen tarpeisiin avustuskohteittain eikä mitään yhteistä mittaavaa tavoitetta ole määritelty.

Ideoitiin eri hallinnonaloille tehtävää kyselyä, jossa selvitetäisiin vaikutusten arviointiin liittyviä käytänteitä. Näin saataisiin käsitys siitä, mitä asioita ja miten eri hallinnonaloilla arvioidaan tuloksellisuuden osalta tällä hetkellä.

Päätös: Merkittiin käyty keskustelu tiedoksi.

Liite 3: Kokonaiskuva valtionavustuksilla aikaansaataavasta toiminnasta

7 Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

8 Seuraavan kokouksen valmisteleminen

Parlamentaarisen neuvottelukunnan seuraava kokous järjestetään 4.6.2024 klo 9.30-11.30.

9 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.00

Liitteet	Liite 1 Pöytäkirja 1-2024 Liite 2 Alustavia havaintoja 2023 maksetuista avustuksista Liite 3 Kokonaiskuva valtionavustuksilla aikaansaataavasta toiminnasta
Jakelu	Yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen ja toiminnan kehittämisen parlamentaarinen neuvottelukunta
Tiedoksi	Hankeikkuna